

Прем'єр-міністру України,

Яценюку А.П.

№ ____, від 27 березня 2014 р.

Вельмишановний Арсенію Петровичу!

Принагідно висловлюємо Вам свою повагу та доводимо до Вашого відома результати засідання Комітету підприємців у сфері енергоефективності при Торгово-промисловій палаті (ТПП) України від 27.03.14.

З огляду на складну геополітичну та економічну ситуацію, що наразі склалася, вважаємо за необхідне Уряду України докласти максимальних зусиль, направлених на **зниження обсягів споживання імпортованого природного газу** в Україні, підвищення енергетичної незалежності та енергетичної безпеки нашої Держави. Одним із найперспективніших напрямків заміщення природного газу в Україні є енергетичне використання біомаси, біогазу та твердих побутових відходів (ТПВ), що дозволить скоротити споживання природного газу як мінімум на 4 млрд. м³/рік до 2020 р. та на 7,5 млрд. м³/рік до 2030 р.

Принагідно надсилаємо рішення засідання Комітету підприємців у сфері енергоефективності при ТПП України від 27.03.14

Віце-президент ТПП України

М. Гавриленко

Додаток. Рішення засідання Комітету підприємців у сфері енергоефективності при ТПП України від 27.03.2014 р.

Рішення**Засідання Комітету підприємців у сфері енергоефективності при ТПП
України**

№ ____

від 27 березня 2014 р.

Заслухавши інформацію членів Комітету підприємців у сфері енергоефективності при ТПП України відповідно до Порядку денного засідання Комітету від 27.03.14 (додається),

КОМІТЕТ ПРИЙНЯВ РІШЕННЯ:

1. Рекомендувати Уряду України докласти максимальних зусиль, направлених на **зниження обсягів споживання імпортованого природного газу** в Україні, підвищення енергетичної незалежності та безпеки нашої Держави. Комітет вважає, одним із найперспективніших напрямків заміщення природного газу в Україні є енергетичне використання біомаси, біогазу та твердих побутових відходів (ТПВ).
2. Рекомендувати Верховній Раді України якомога швидше ухвалити **проект Закону України № 2946** від 05.07.2013 р. «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії». Очікується, що ухвалення даного законопроекту призведе до ряду позитивних соціально-економічних та інших наслідків, а також сприятиме більш широкому використанню біомаси, біогазу та побутових відходів в паливно-енергетичному балансі України. Ухвалення законопроекту дозволить скоротити споживання природного газу на 4 млрд. м³/рік до 2020 року, що еквівалентно заощадженню валютних запасів країни в обсязі 1,6 млрд. \$/рік (при ціні газу 400 \$/1000 м³). Таке скорочення виникає за рахунок того, що даний законопроект відкриває шлях для широкого впровадження ТЕЦ на біомасі, біогазі та побутових відходах,

що вироблятимуть не лише електричну, але й теплову енергію. Одночасно буде покращено екологічну ситуацію в цілому ряді регіонів України, зменшено викиди парникових газів в атмосферу, створено нові робочі місця (понад 22 тисячі), а також в значній мірі буде вирішено проблему утилізації побутових відходів (довідка додається у **Додатку 1**).

3. Рекомендувати Кабінету Міністрів України внести необхідні поправки у **проект Постанови КМУ «Про затвердження Порядку віднесення об'єктів будівництва до I – V категорій складності»**. Вважаємо, що категорія складності об'єктів енергетики та об'єктів у сфері теплопостачання, які використовують біомасу та/або біогаз для виробництва тепла та/або електроенергії, рівень екологічного впливу яких носить місцевий характер не повинні вважатися об'єктами підвищеної небезпеки. Відповідно, **об'єкти не повинні перевищувати III кат. складності** (довідка додається у **Додатку 2**).

4. Рекомендувати Кабінету Міністрів України запровадити механізм **поступового перерозподілу субсидій, які виділяються НАК «Нафтогаз України» для зниження ціни на природний газ для підприємств ЖКГ**, на стимулювання виробництва теплової енергії з місцевих видів палива, в першу чергу, з біомаси. Для цього, необхідно надати інвесторам в секторі ЖКГ компенсації за різницю між собівартістю теплової енергії з біомаси й тарифу, за яким тепла енергія продається населенню. Вважаємо, що держава має не субсидувати ціну на природний газ для підприємств ЖКГ і, таким чином, фактично стимулювати його споживання, а направити відповідні кошти (25-30 млрд. грн./рік) на впровадження технологій, що призводять до заміщення газу (довідка додається у **Додатку 3**).

5. Рекомендувати Кабінету Міністрів України та Верховній Раді України запровадити активне залучення **представників професійних асоціацій та провідних експертів до прийняття основних управлінських рішень** всіма

міністерствами та відомствами, а також до розгляду законопроектів у робочих групах профільних комітетів Верховної Ради України (довідка додається у **Додатку 4**).

6. Контроль за виконання цього рішення Комітету покласти на Голову Комітету підприємців у сфері енергоефективності при ТПП України

_____.

Голова Комітету підприємців у сфері енергоефективності при ТПП України

Додаток 1. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії» № 2946 від 26.04.2013 р.

Додаток 2. Лист-запит до Віце-прем'єр-міністра, Міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України щодо визначення категорії складності об'єктів біоенергетики.

Додаток 3. Лист-звернення до Міністра фінансів України щодо перерозподілу субсидій, які виділяються НАК «Нафтогаз України», для стимулювання виробництва теплової енергії з місцевих видів палива.

Додаток 4. Лист-звернення до в.о. Президента України та Прем'єр-міністра України щодо залучення представників професійних асоціацій до прийняття рішень всіма міністерствами та відомствами, а також до розгляду законопроектів у робочих групах профільних комітетів Верховної Ради України.

Додаток 1. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії» № 2946 від 26.04.2013 р.

1. Обґрунтування необхідності прийняття Закону України

Приведення правового регулювання сфери альтернативних джерел енергії у відповідність до правових норм Європейського Союзу постає пріоритетом розвитку енергетичної сфери України, як складової національної безпеки.

Посилення прогресу держави в процесі адаптації національного законодавства та практики у сфері екології та природокористування у відповідності до міжнародних зобов'язань України потребує відповідного законодавчого врегулювання.

До 1 січня 2014 року одним з головних зобов'язань України щодо відновлюваних джерел енергії є приведення національного законодавства у відповідність до вимог Директиви Європейського Парламенту та Ради (RED – Renewable Energy Directive) 2009/28/ЕС від 29.04.2009 стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел (далі – Директива 2009/28/ЕС стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел), якою, крім іншого, запроваджено так звані «критерії стійкості», які гарантують достатній рівень екологічних, соціальних та інших характеристик в процесі виробництва і постачання біопалива.

Відомо, що диверсифікація джерел енергопостачання – один з пріоритетів Уряду та одне з ключових завдань, поставлених Президентом України. В цьому контексті була оновлена Енергетична стратегія України на період до 2030 року, яка передбачає, серед іншого, забезпечення незалежності регулювання та створення стимулів для підвищення енергоефективності. Програма ж економічних реформ на 2010-2014 роки, що реалізується Урядом України акцентує увагу на залученні іноземних інвестицій, досягненні прозорості та посиленні конкуренції у галузі енергетики.

Необхідність прийняття цього Закону України пов'язана з реалізацією Плану першочергових заходів щодо інтеграції України до Європейського Союзу на 2013 рік, затвердженого Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13.02.2013 № 73-р. Зокрема, згідно цього Плану, протягом року

має бути забезпечено виконання зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

Необхідно зазначити, в проекті Національного плану дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року у відповідності до зобов'язань України в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, визначено мету щодо внеску відновлюваних джерел енергії до енергобалансу країни на рівні 11% у 2020 році. Беручи до уваги поточний внесок відновлюваних джерел енергії на рівні 2% (згідно Енергобалансу України за 2012 рік), це означає більш ніж п'ятикратне зростання виробництва енергії з відновлюваних джерел за відносно короткий проміжок часу. Таким чином, постає необхідність у запровадженні додаткових стимулів щодо активізації розвитку сектору відновлюваних джерел енергії в Україні шляхом удосконалення на законодавчому рівні правового регулювання цієї сфери діяльності.

Чинний Закон України «Про електроенергетику», а також відповідні зміни, які набули чинності з 01.07.2013 року, потребують уточнення, виходячи з існуючих наразі тенденцій щодо прискорення євроінтеграції, актуалізації питань диверсифікації енергопостачання та розвитку альтернативних джерел енергії України і світі.

Так, деякі положення Закону, зокрема визначення поняття «біомаса» потребують адаптації до Директиви 2009/28/ЕС стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел.

Крім того, за оцінками міжнародних та національних експертів, існує ряд положень, які суттєво ускладнюють можливість практичного застосування «зеленого» тарифу в Україні.

Враховуючі передовий світовий досвід та практику стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії, постають такі питання, які необхідно врегулювати на законодавчому рівні:

- 1) низький коефіцієнт «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з біогазу та біомаси;
- 2) визначення терміну «біомаса»;
- 3) вимоги щодо частки місцевої складової обладнання, матеріалів та послуг в загальній вартості об'єктів електроенергетики;
- 4) термінологічні неточності в описі основних елементів обладнання для об'єктів електроенергетики, що використовують енергію біомаси

та біогазу, що унеможливилює застосування такого обладнання та створення ефективного технологічного процесу;

5) необхідності запровадження недискримінаційного підходу до біогазових установок, що введені в експлуатацію до 01.04.2013

б) необхідність встановлення «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з побутових відходів.

Наукове обґрунтування кожної позиції вказаної проблематики наведено нижче.

Коефіцієнт «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з біогазу, на рівні 2,3 (для об'єктів, введених в експлуатацію з 01.04.2013 по 31.12.2014) є недостатнім для розвитку біогазових технологій.

Незалежними експертами Біоенергетичної асоціації України проведено техніко-економічне обґрунтування, яке доводить, що при такому коефіцієнті терміни окупності відповідних проектів складуть понад 12-15 років, що об'єктивно не може бути привабливим в умовах сучасної міжнародної економічної ситуації та тривалої фінансового-економічної кризи у різних країнах світу. Отже, такий довгий термін окупності проектів не є прийнятним для українських та іноземних інвесторів, і тому сподіватись на пошкваллення проектів щодо розвитку альтернативних джерел енергії наразі складно.

Вважаємо за необхідне встановити коефіцієнт «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з біогазу, на рівні 3,0 для біогазу з сировини сільськогосподарського походження, та 2,7 – для всіх інших видів біогазу. За таких «зелених» тарифах типові проекти по виробництву біогазу будуть мати термін окупності в межах 7-10 років, що є мінімально необхідним для залучення вітчизняних та іноземних інвесторів у цю галузь.

Нещодавно запровадженими змінами до Закону України «Про електроенергетику» уведено визначення терміну «біомаса», який потребує додаткового уточнення.

Згідно цьому визначенню до біомаси відносяться тільки відходи лісового та сільського господарства, а продукти – ні. При такому визначенні з поняття «біомаса» випадають її види, найбільш поширені на практиці, зокрема дрова, пелети/гранули, тріска та енергетична верба як паливо для ТЕЦ/ ТЕС на біомасі, а також силос кукурудзи, як сировина для біогазових установок.

Наразі в Україні, всі ці види біомаси не зможуть бути кваліфіковані як «відходи». Нажаль, таке неточне визначення може повністю зупинити розвиток сектору біоенергетики в Україні.

Тому вважаємо за необхідне скорегувати визначення терміну «біомаса» згідно Директиви 2009/28/ЕС стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел, включивши до нього, окрім відходів, також продукти лісового та сільського господарства.

Чинний Закон України «Про електроенергетику», а також відповідні зміни, які набули чинності з 01.07.2013 року, не вирішили певні труднощі у застосуванні діючої норми Закону України «Про електроенергетику» щодо порядку визначення частки комплектуючих, сировини, робіт та послуг українського походження, використаних у складі об'єкту електроенергетики, що є умовою для застосування «зеленого» тарифу.

Ще до прийняття таких змін законодавства у 2012 році, більшість експертів вважали існуючі вимоги до місцевої складової обладнання, матеріалів і послуг об'єктів, що претендують на отримання «зеленого» тарифу, невиправдано високими: 30% для проектів, що впроваджуються з 2013 року, і 50% – починаючи з 2014 року. Це пов'язано з тим, що виробництво більшості видів відповідного обладнання або хоча б їх основних комплектуючих, на сьогоднішній день, в Україні не освоєно і навряд чи буде освоєно у той короткий термін, що залишився.

Об'єктивно необхідно визнати, що українські виробники ніколи не випускали (і навряд чи зможуть випустити протягом найближчих 10 років) таке високотехнологічне обладнання, як парові котли для спалювання біомаси потужністю понад 10 МВт_т, парові турбіни потужностями 1-10 МВт_{ел}, когенераційні установки на біогазі потужністю 100-1000 кВт_{ел}, ряд іншого спеціалізованого обладнання для біоенергетики.

Тому правила щодо місцевої складової тільки ускладнили ситуацію. Вимога відносно 50% місцевої складової залишилася, хоча й з відстрочкою на півроку, і додатковою відстрочкою для біогазу на півроку у порівнянні з біомасою.

Необхідно взяти до уваги і той факт, що вимога щодо місцевої складової суперечить принципу недискримінації Світової організації торгівлі.

Принцип недискримінації передбачає, що одній державі в економічній галузі на території іншої держави надаються такі ж умови, пільги та переваги, що й будь-якій іншій державі.

Це можна підтвердити тим, що 19.12.2012 СОТ зробила аналогічний висновок відносно програми щодо «зеленого» тарифу в Онтаріо (Канада), згідно якій 60% обладнання має виготовлятися з місцевих ресурсів.

Таким чином, вимога щодо 50% місцевої складової в проектах біоенергетики може повністю зупинити їх розвиток в Україні найближчим часом. Виходячи з цього, пропонуємо скасувати будь-яку вимогу щодо частки місцевої складової для проектів, що претендують на отримання «зеленого» тарифу на електроенергію, вироблену з біомаси, з біогазу та з побутових відходів.

Згідно останніх змін Закону України «Про електроенергетику» об'єкти, що виробляють електроенергію з біогазу та введені в експлуатацію до 31.03.2013 включно, взагалі не отримують «зеленого» тарифу. Таких об'єктів в Україні існує до 10, і побудовані вони були протягом останніх років в очікуванні «зеленого» тарифу на електроенергію з біогазу. Ненадання їм «зеленого» тарифу ставить їх в нерівне положенні з іншими біогазовими об'єктами, що видається несправедливим та дискримінаційним. Вважаємо, що такі положення Закону України «Про електроенергетику» мають бути скореговані таким чином, щоби об'єкти, які виробляють електроенергію з біогазу та введені в експлуатацію до 31.03.2013 включно, могли б отримати «зелений» тариф нарівні з об'єктами, введеними в експлуатацію з 01.01.2014 по 31.12.2014.

Крім того, так і залишається невирішеним питання встановлення «зеленого» тарифу на електроенергію, вироблену з побутових відходів.

Понад 65% по масі і понад 50% по енергії в побутових відходах складає біомаса. Тому енергія, що може бути отримана з побутових відходів, є, переважно, відновлюваною і повинна отримувати «зелений» тариф. Подібне стимулювання виробництва енергії з побутових відходів існує в багатьох країнах ЄС і світу. Крім того, це дозволить вирішити одну з найболочіших екологічних проблем України – знешкодження побутових відходів. При «зеленому» тарифі, що пропонується, терміни окупності сучасних сміттєспалювальних заводів скоротяться до 10 років (без суттєвого підвищення тарифів за утилізацію побутових відходів) і можуть стати цікавими для інвестування. Вважаємо за доцільне уведення коефіцієнта

«зеленого» тарифу для електроенергії, що виробляється з побутових відходів, на рівні 3,0.

Крім того, вважаємо за доцільне підвищення коефіцієнту «зеленого» тарифу для електроенергії, що виробляється з біомаси, до 2,7. За існуючого зараз коефіцієнту (2,3) у порівнянні з країнами ЄС Україна знаходиться на сьомому місці за величиною «зеленого» тарифу (таблиця 1). Навіть при підвищенні коефіцієнту «зеленого» тарифу до 2,7 Україна переміститься лише на шосте місце. Для порівняння: по коефіцієнту «зеленого» тарифу для електроенергії з сонячного випромінювання Україна на першому місці в ЄС; з енергії вітру – на п'ятому, з біогазу (при коефіцієнті $K=3,0$) – на шостому.

Таблиця 1. Порівняння «зеленого» тарифу на електроенергію з біомаси в Україні та країнах ЄС

порядковий номер (фактичний) станом на березень 2013 року	країна	«Зелений» тариф, євроцентів/кВт·год
1	Італія	28
2	Німеччина	22,67
3	Чехія	19
4	Іспанія	17,16
5	Австрія	14,98
місце, у разі прийняття цього проекту Закону України	Україна (2,7)	14,54
6	Болгарія	13,04
7 – наразі	Україна (2,3)	12,39
8	Франція	11,9

Існуючий коефіцієнт «зеленого» тарифу на електроенергію, що виробляється з біомаси, є недостатнім для динамічного розвитку цього сектору. Протягом 2009–2012 років в Україні було впроваджено лише три ТЕЦ на твердій біомасі. При цьому дві з них – на лушпинні соняшника, тобто з нульовою вартістю палива, а третя – з використанням існуючого котла та парової турбіни, тобто з суттєвою економією на капітальних витратах. Типовий термін окупності нової ТЕЦ, що використовує сучасне обладнання та працює на покупній біомасі, становить близько 10 років при вартості палива 400 грн./т та відпускній ціні теплової енергії – 200 грн./Гкал. Для зменшення терміну окупності принаймні до 7 років, що є мінімально

необхідним для зацікавлення інвесторів, коефіцієнт «зеленого» тарифу треба підвищити до 2,7.

Також вважаємо, що для об'єктів електроенергетики, що виробляють електроенергію з біогазу та з побутових відходів, зниження коефіцієнту «зеленого» тарифу має бути відстрочено у порівнянні з об'єктами електроенергетики, що виробляють електроенергію з інших відновлюваних джерел енергії. Це пов'язано з тим, що для електроенергії, виробленої з біогазу та з побутових відходів, «зелений» тариф уводиться тільки зараз, тоді як для інших відновлюваних джерел енергії він існує з незмінними коефіцієнтами ще з 2009 року.

2. Цілі та завдання прийняття законопроекту

Проект Закону розроблено з метою сприяння практичній реалізації «зеленого» тарифу для об'єктів електроенергетики, що виробляють електроенергію з альтернативних джерел енергії.

Завдання проекту включають:

1) уточнення визначення терміну «біомаса» в Законі України «Про електроенергетику» та приведення його у відповідність до Директиви 2009/28/ЕС стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел, виходячи із програми гармонізації законодавства України із законодавством Європейського Союзу.

У зв'язку з тим, що визначення терміну «біомаса» в Законі України «Про альтернативні види палива» відрізняється від визначення у Директиві 2009/28/ЕС стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел, його також необхідно привести у відповідність з уточненим визначенням цього терміну, що і пропонується проектом Закону України для однакового застосування законодавства;

2) встановлення економічно обґрунтованого коефіцієнту «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з біогазу та біомаси;

3) уведення «зеленого» тарифу для електроенергії, виробленої з побутових відходів;

4) усунення дискримінаційного підходу до біогазових установок, що введені в експлуатацію до 01.04.2013, стосовно можливості отримання «зеленого» тарифу;

5) виключення необґрунтованих вимог щодо частки місцевої складової обладнання, матеріалів та послуг в загальній вартості об'єктів електроенергетики, виробляють електроенергію з біомаси, з біогазу та з побутових відходів.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту

Зважаючи на тривалість законотворчої процедури, у чинній та майбутній редакції Закону України «Про електроенергетику», яка набуває чинності з 01.07.2013 року, наразі цим проектом Закону пропонується розглянути внесення змін до частини п'ятої статті 17-1 Закону України «Про електроенергетику» щодо визначення терміну біомаса і приведення його у відповідність із Директивою 2009/28/ЕС стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел.

Також проектом Закону пропонується внести зміни та доповнення до статті 17-1 Закону України «Про електроенергетику», які вдосконалюють систему застосування «зеленого» тарифу на електроенергію, що виробляється з біогазу, а також уводять «зелений» тариф на електроенергію, вироблену з побутових відходів.

Проектом Закону пропонується встановити коефіцієнт «зеленого» тарифу на рівні:

3,0 – для електроенергії, виробленої з біогазу, отриманого з біомаси сільськогосподарського походження (рослинництва і тваринництва);

2,7 – для електроенергії, виробленої з всіх інших видів біогазу (біогаз з полігонів твердих побутових відходів, біогаз з осадів стічних вод);

3,0 – для електроенергії, виробленої з побутових відходів.

Щодо можливості отримання «зеленого» тарифу, біогазові установки, що введені в експлуатацію до 01.04.2013, законопроектом пропонується збалансовано урівняти з біогазовими установками, які будуть введені в експлуатацію з 01.01.2014 по 31.12.2014.

Проектом Закону також пропонується внести зміни та доповнення до статті 17-3 Закону України «Про електроенергетику», яка стосується вимог щодо місцевої складової при створенні об'єктів електроенергетики, які претендують на отримання «зеленого» тарифу.

Пропонується привести визначення терміну «біомаса» в Законі України «Про альтернативні види палива» у відповідність до визначення, наведеного в цьому законопроекті, та Директиви 2009/28/ЕС стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел.

Даним Законом також пропонується в Законі України «Про альтернативні джерела енергії» до визначення терміну «альтернативні джерела енергії» ввести поняття побутові відходи.

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють відносини у цій сфері, є: Конституція України, Господарський кодекс України, Закони України «Про електроенергетику» та «Про альтернативні види палива».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація даного проекту Закону не вимагатиме додаткових витрат із Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття законопроекту

Поданий проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії» та запропоновані цим проектом зміни до чинного Закону України «Про електроенергетику» уточнять положення чинного Закону, та, з урахуванням тривалості законотворчого процесу, а також редакції, яка набула чинності з 01.07.2013, удосконалять законодавчий механізм стимулювання розвитку та використання альтернативних джерел енергії, приведуть їх у відповідність із зовнішніми зобов'язаннями України, Директивою Європейського Парламенту та Ради (RED – Renewable Energy Directive) 2009/28/EC від 29.04.2009 стосовно сприяння використанню енергії відновлюваних джерел, передовою світовою практикою та вимогами технологічного процесу, сприятимуть більш широкому використанню біомаси, біогазу та побутових відходів в паливно-енергетичному балансі України.

Це призведе до покращення екологічної ситуації в цілому ряді регіонів України, зменшення викидів парникових газів в атмосферу, створення нових робочих місць, а також допоможе у вирішенні проблеми утилізації побутових відходів.

Найбільший позитивний соціально-економічний вплив очікується для сільського та лісового господарства, оскільки ці галузі економіки України є основним джерелом біомаси для енергетичного використання. Запропонований законопроект спрямований на економічну підтримку сільського та лісового господарства, оскільки сприяє створенню додаткового виду продукту для цих галузей – біомаси як палива (біопалива).

Застосування потенціалу біомаси, доступної для виробництва енергії в Україні, дозволить впровадити близько 2100 МВт електричних потужностей, більшу частину з яких в режимі когенерації. Загальна економія природного газу за рахунок роботи цього обладнання складає близько 4 млрд. м³/рік, що еквівалентно заощадженню валютних запасів країни в обсязі 1,76 млрд. \$/рік (при ціні газу 425 \$/1000 м³).

Крім того, розвиток технологій виробництва енергії з біомаси сприяє створенню нових робочих місць, в першу чергу, в сільській місцевості. Ці робочі місця пов'язані з виробництвом, заготівлею та поставкою біомаси як палива, а також з обслуговуванням біоенергетичного обладнання. Виходячи зі вказаної вище можливої потужності енергетичного обладнання на біомасі, загальну кількість нових робочих місць можна оцінити у 22 тисячі.

В контексті міжнародного інвестиційного співробітництва України прийняття цього проекту Закону України дозволить актуалізувати можливість приходу на український енергетичний ринок, особливо у сферу альтернативних джерел енергії, зокрема біогазу, іноземних інвесторів та кредитного капіталу, а також створить можливості для розвитку українських компаній у сфері альтернативних джерел енергії відповідно до сучасних світових тенденцій у галузі енергетики.

Додаток 2. Лист-запит до Віце-прем'єр-міністра, Міністра регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ України щодо визначення категорії складності об'єктів біоенергетики

№ 146 від 19 березня 2014 р.

Віце-прем'єр-міністру,
Міністру регіонального розвитку,
будівництва та ЖКГ України
Гройсману В.Б.

Вельмишановний Володимир Борисович!

Принагідно засвідчуємо Вам свою повагу та звертаємось з проханням вжити відповідних заходів в сфері регулювання містобудівної діяльності, зокрема, в частині визначення категорії складності об'єктів будівництва, що належать до компетенції очолюваного Вами Міністерства.

Згідно чинних нормативно-правових документів в сфері будівництва (ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013 Додатку А), для об'єктів підвищеної екологічної небезпеки, до яких відносяться об'єкти у сфері тепlopостачання для виробництва тепла та/або електроенергії, встановлюється найвища категорія складності – V категорія, що прирівнюється за складністю до будівництва атомних електростанцій та космодромів.

Таким чином, до переліку об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку, відносять устаткування для виробництва пари та гарячої води тепловою потужністю 200 кВт і більше з використанням органічного палива. А отже, реалізація енергозберігаючих проектів, що

направлені на заміщення природного газу в бюджетній та комунальній сфері, в т.ч. за рахунок використання місцевих відновлювальних джерел енергії, основним з яких є біомаса, являється занадто ускладненою та зарегульованою, потребує значних додаткових організаційних, часових та фінансових витрат.

Як відомо, ситуація в секторі тепlopостачання, що знаходиться у вкрай поганому стані, потребує ґрунтовної реорганізації, диверсифікації джерел енергопостачання та залучення інвестицій, а завищені вимоги до таких об'єктів не сприяють вирішенню даних питань та залученню інвесторів.

Енергетичний потенціал біомаси в нашій державі оцінюється Біоенергетичною асоціацією України (БАУ) у 25-30 млн. т у.п./рік. За прогнозами БАУ, до 2020 року біомаса може замінити понад **3,5** млрд. м³/рік природного газу для виробництва теплової енергії в Україні, а до 2030 року – **7,5** млрд. м³/рік.

Усвідомлюючи усю складність ситуації, що стоїть перед Урядом України, та необхідністю забезпечення енергетичної безпеки країни, вважаємо за доцільне в найближчий час розглянути та ухвалити рішення щодо встановлення обґрунтованої категорії складності об'єктів будівництва, зокрема в сфері теплової енергетики. **На основі проведеного аналізу нормативно-правових документів (Додаток 1) категорія складності об'єктів енергетики та об'єктів у сфері тепlopостачання, які використовують біомасу та/або біогаз для виробництва тепла та/або електроенергії, рівень екологічного впливу яких носить місцевий характер не повинні вважатися об'єктами підвищеної небезпеки.** Відповідно, зазначені об'єкти можуть бути розглянуті як потенційно небезпечні об'єкти та не можуть автоматично вважатися об'єктами V категорії складності відповідно до Додатку А ДСТУ-Н Б В.1.2-16:2013. **За нашими оцінками, ці об'єкти не повинні перевищувати III кат. складності виключно на основі рівня екологічного впливу (наслідків).**

У зв'язку з вищевикладеним просимо Вас врахувати вказані недоліки та обмеження у Проекті постанови КМУ «Про затвердження Порядку віднесення об'єктів будівництва до I – V категорій складності». Необхідні зміни наведені в Додатку 2 та презентації з даного питання.

Експерти БАУ готові взяти активну участь у розробці більш детальних пропозицій за цим напрямом.

З повагою,

Голова Правління

Біоенергетичної асоціації України

Гелетуха Г.Г.

Виконавець: Гелетуха Г.Г. 332-91-40, geletukha@uabio.org

Додаток 3. Лист-звернення до Міністра фінансів України щодо перерозподілу субсидій, які виділяються НАК «Нафтогаз України», для стимулювання виробництва теплової енергії з місцевих видів палива

№ 140, від 7 березня 2014 р.

Міністру фінансів України,

Шлапаку О.В.

Вельмишановний Олександр Віталійовичу!

Біоенергетична асоціація України, як галузева організація в сфері відновлювальних джерел енергії, звертається до Вас з пропозицією, яка може мати позитивний вплив на розвиток сфери ЖКГ України, платіжний баланс України та стимулювання внутрішнього сектору економіки України.

Визначення проблеми

На сьогоднішній день Україна для забезпечення енергетичних потреб імпортує щороку **27-33** млрд. м³ природного газу. Значна частка його споживається в секторі ЖКГ (порядку **10** млрд. м³/рік). При цьому закупівельна ціна природного газу складає **268 \$/тис. м³** (в II кварталі 2014 року очікується, що ціна природного газу, що імпортується з Росії, складатиме **368,5 \$/тис. м³**), в той же час, НАК «Нафтогаз України» продає газ для підприємств ЖКГ по ціні **1309** грн./тис. м³ (з урахуванням ПДВ, цільової надбавки, тарифів на транспортування, розподілення й постачання; без цих складових ціна дорівнює **770** грн./тис. м³, або **82,8 \$/тис. м³**, тобто є у **4,5** рази меншою від закупівельної ціни).

Наслідком цього є субсидування НАК «Нафтогаз України» з Державного бюджету України на суму **25-30** млрд. грн./рік, що становить значний тягар для бюджету нашої держави. **Важливо, що врешті-решт у**

подальшому ці кошти сплачуються Росії за поставки природного газу, а не залишаються в Україні, що негативно впливає на платіжний баланс України.

Пропозиція Біоенергетичної асоціації України щодо вирішення даної проблеми в економіці України:

Ухвалити в законодавстві України зміни, що сприятимуть поступовому перерозподілу субсидій, які виділяються НАК «Нафтогаз України» на стимулювання виробництва теплової енергії з місцевих видів палива, в першу чергу, з біомаси (деревини, соломи та інших відходів сільського господарства, енергетичних культур). Для цього прийняти ряд законодавчих змін, які би надавали інвесторам в секторі ЖКГ компенсації за різницю між собівартістю теплової енергії з біомаси й тарифу, за яким теплова енергія продається населенню. **Вважаємо, що держава має не субсидувати ціну на природний газ для підприємств ЖКГ і, таким чином, фактично стимулювати його споживання, а направити відповідні кошти на впровадження технологій, що призводять до заміщення газу. Очікувані результати ухвалення таких законодавчих змін:**

- Впровадження запропонованого механізму не передбачає додаткового фінансування з Державного бюджету України, а буде здійснюватись у межах коштів, що наразі виділяються на субсидування НАК «Нафтогаз України». Частина теплової енергії з природного газу буде замінюватись на енергію, вироблену з використанням біомаси.
- Кошти за теплову енергію та енергоресурси залишаються всередині країни, що матиме позитивний вплив на платіжний баланс України;
- До 2020 року біомаса, як місцевий вид палива, може замінити приблизно **3,5 млрд. м³/рік** природного газу для виробництва теплової енергії в Україні, а до 2030 року – **7,5 млрд. м³/рік**;
- Інвестори в Україні готові уже сьогодні вкладати кошти в модернізацію газових котельних та переходити на використання місцевих видів палива;
- Розвиток біопаливних проектів буде сприяти розвитку внутрішнього ринку та створенню нових робочих місць. Галузі економіки, які

будуть задіяні: лісове господарство, аграрний сектор, виробники котельного обладнання, створення нової інфраструктури ринку, інженерні та сервісні послуги.

Експерти БАУ готові взяти активну участь у розробці більш детальних пропозицій за даним напрямом.

З повагою,

Голова Правління

Біоенергетичної асоціації України

Гелетуха Г.Г.

Виконавець: Гелетуха Г.Г. 332-91-40, geletukha@uabio.org

Додаток 4. Лист-звернення до в.о. Президента України та Прем'єр-міністра України щодо залучення представників професійних асоціацій до прийняття рішень всіма міністерствами та відомствами, а також до розгляду законопроектів у робочих групах профільних комітетів Верховної Ради України.

В.о. Президента України,
Голові Верховної Ради України,
Турчинову О.В.

Прем'єр-міністру України,
Яценюку А.П.

№ 315, від 12 березня 2014 р.

Вельмишановний Олександр Валентиновичу!

Вельмишановний Арсенію Петровичу!

Принагідно засвідчуємо Вам свою повагу за готовність взяти на себе відповідальність за майбутнє України в складній політичній та економічній ситуації, що наразі склалася.

Звертаємось до Вас від ряду професійних асоціацій, що протягом багатьох років об'єднують організації за відповідними секторами економіки. Вважаємо, що для ефективного проведення реформ та подолання фінансової та соціальної кризи, вкрай необхідним сьогодні є активне залучення представників професійних асоціацій та провідних експертів за різними

напрямами до прийняття основних управлінських рішень всіма міністерствами та відомствами, а також до розгляду законопроектів у робочих групах профільних комітетів Верховної Ради України.

На нашу думку, це можна втілити у життя шляхом **реорганізації роботи громадських рад**, що вже існують при всіх міністерствах та відомствах. Наразі громадські ради збираються, як правило, не частіше одного разу на квартал, на обговорення в таких радах не виносяться основні управлінські рішення, засідання рад не відвідують ані міністри, ані заступники міністрів, а рішення громадських рад практично не мають впливу на роботу міністерств та відомств.

Вважаємо за необхідне суттєве реформування принципів роботи громадських рад, зокрема:

- на обговорення громадських рад повинні виноситись всі основні управлінські рішення міністерств та відомств;
- збори громадських рад повинні відбуватись не рідше, ніж один раз на два місяці, або частіше за наявності потреби;
- необхідним є створення робочих груп експертів для обговорення та напрацювання рішень за ключовими питаннями відповідної галузі; такі групи можуть працювати у період між плановими засіданнями громадських рад;
- необхідним є залучення до постійного складу громадських рад профільних асоціацій та громадських організацій відповідної галузі;
- необхідним також є залучення визнаних експертів до широкого обговорення ключових питань галузі; запрошення таких експертів на відповідні засідання громадських рад у випадку обговорення питань, що входять до кола їх компетенції;
- інформація про проведення засідання ради (включаючи порядок денний та проект рішення) повинна бути доведена до членів громадської ради та запрошених експертів не пізніше, ніж за тиждень

до її проведення; обов'язкова присутність на засіданнях громадських рад одного із заступників відповідного міністра, до компетенції якого належить питання, що розглядається.

Вважаємо, що всі основні управлінські рішення міністерств та відомств повинні бути обговорені та узгоджені з громадськими радами та профільними асоціаціями.

Додатково пропонуємо створити на вищезазначених засадах **громадські ради при профільних комітетах Верховної Ради України.** Таким чином, громадські та профільні асоціації будуть залучені також до процесу підготовки необхідних законопроектів.

Як приклад успішного залучення профільних асоціацій до роботи центральних законодавчих та виконавчих органів влади можна навести співпрацю таких організацій з Європейською Комісією та Європейським Парламентом. Більшість європейських профільних асоціацій мають штаб-квартири у Брюсселі та здійснюють чималий вплив на ухвалення Європейських директив та інших документів. Таким чином, в Європейському союзі профільні асоціації виступають посередниками між ключовими гравцями відповідного сектору економіки, провідними експертами, науковими центрами та владою.

Підсумовуючи вищезгадані аргументи, **просимо Вас якомога швидше дати розпорядження всім міністерствам та відомствам виконавчої влади, а також профільним комітетам Верховної Ради України створити/реформувати громадські ради з обов'язковим залученням до їх роботи представників профільних асоціацій відповідних галузей. В подальшому необхідно внести відповідні зміни до чинного законодавства щодо участі громадськості в ухваленні суспільно важливих рішень.**

Ми, представники профільних асоціацій, що підписалися нижче, висловлюємо свою готовність максимально можливим чином співпрацювати

з Урядом та Верховною Радою України шляхом участі в громадських радах, робочих групах експертів, або будь-яким іншим визначеним шляхом.

З глибокою повагою,

За дорученням:

Вольфрама Ребока,	Голови Ради «Європейсько-українського енергетичного агентства»;
Василя Котко,	Президента ВГО «Енергетична асоціація України»;
Андрія Конеченкова,	Голови правління Української вітроенергетичної асоціації;
Миколи Коломийченко,	Президента «Українського пелетного союзу»;
Олександра Юрчака,	Генерального директора асоціації «Підприємств промислової автоматизації України»;
Ігоря Черкашина,	Почесного президента «Всеукраїнського об'єднання «Фонд енергоефективних інвестицій»;
Івана Надєїна,	Голови Комітету енергетичної незалежності України;
Володимира Землякова,	Виконавчого директора Української асоціації виробників альтернативного твердого палива;
Валерія Боровика,	Голови правління Альянсу «Нова енергія України»;
Олександра Овдієнко,	Голови правління ГС «Асоціація інженерів енергетиків України»;
Романа Ніцовича,	Керівника програм ГО «Діксі Груп»;
Вікторії Коваленко,	Виконавчого директора ГО «Асоціація енергоаудиторів України»

Голова Правління

Біоенергетичної асоціації України

Георгій Гелетуха